

Samenwerking medisch en sociaal domein in Kansrijke Start Zuid-Limburg

22 september 2022

Veel nieuwe informatie over verbeteren van samenwerking

Als de netwerkbijeenkomst Kansrijke Start van 22 september iets duidelijk maakte, dan is het wel dat het medisch en sociaal domein in Zuid-Limburg zich samen willen inzetten voor een kansrijke start van kinderen in Zuid-Limburg.

Verloskundigen, Jeugdgezondheidszorg, kraamzorg, maatschappelijk werk, MEE, GGZ, ziekenhuizen, gemeenten, GGD-medewerkers en kinderopvang, ze waren allemaal vertegenwoordigd in het Novotel in Maastricht. De opkomst was groot voor dit "programma met veel nieuwe informatie over hoe we de samenwerking kunnen versterken", zoals Mandy Leurs-Stijnen van de GGD Zuid Limburg aan het slot van de bijeenkomst concludeerde.

De lokale samenwerking van professionals in het medisch en sociaal domein binnen Kansrijke Start was ook het thema van deze zesde netwerkbijeenkomst. "Een topic, want recent is gebleken dat het landelijke programma Kansrijke Start wordt voortgezet. De ambitie is dat elke gemeente een structurele Kansrijke Start aanpak ontwikkelt", vertelde Mandy. Zuid-Limburg

heeft daarin al flink wat stappen gezet, maar ook hier is duidelijk behoefte aan informatie over wat nodig is om de samenwerking te verbeteren.

Lokale coalities Kansrijke Start

De lokale coalitie Kansrijke Start en het Knooppunt Kansrijke Start in Kerkrade zijn wat dat betreft bijzonder leerzaam. Maar wat is eigenlijk precies het verschil tussen die twee, wilde Mandy graag weten van Joep Heuts, beleidsmedewerker Zorg van de gemeente Kerkrade.

Voordat hij inging op die vraag, benadrukte Joep hoe belangrijk de samenwerking is. "Als het om gelijke kansen gaat, zou het niet moeten uitmaken waar je wieg staat, maar dat doet het wel. In heel Zuid-Limburg en ja, zeker ook in Kerkrade. Dat probleem kunnen we als gemeente niet alleen aanpakken, daarom is de samenwerking van het medisch en sociaal domein zo belangrijk."

In de lokale coalitie zijn partijen uit beide domeinen vertegenwoordigd, vertelde hij.

“Bijvoorbeeld ook de bibliotheek. Dat is heel handig, omdat je daar als burger snel informatie kunt krijgen.” In de lokale coalitie gaat het vooral over de vraag hoe ze het beste kunnen samenwerken, legde hij uit. Het Knooppunt Kansrijke Start is daar onder andere uit voortgekomen. “Hierin wordt op het niveau van casussen met elkaar gesproken. Eerder hadden we al (voor)schoolse knooppunten in Kerkrade, maar nu dus ook één voor -9 maanden tot 2 jaar. Hoe eerder je op problemen kunt inspelen, hoe beter.”

Knooppunt Kansrijke Start

“Het knooppunt is bedoeld voor aanstaande ouders of gezinnen met kinderen tot 2 jaar in een kwetsbare situatie. Dat kan om heel veel redenen zijn, het is heel breed. Maar er zijn casussen die niet geschikt zijn voor het knooppunt. Dan is het soms beter om toch te verwijzen naar een andere plek. Als coördinator van het knooppunt denk ik daarover mee”, vertelde Céline Simons, schoolmaatschappelijk werker van Impuls Kerkrade.

In het knooppunt zijn verschillende partijen uit het medisch en sociaal domein vertegenwoordigd, vulde jeugdverpleegkundige Linda Wijnen van de JGZ Zuid-Limburg aan. Zoals het maatschappelijk werk, de JGZ, kraamzorg

en verloskundigen. “Verder kunnen we hulpverleners met een bepaalde expertise uitnodigen. En ouders kunnen natuurlijk ook aansluiten als ze dat willen. Al gebeurt het regelmatig dat professionals eerst, met instemming van de ouders, de casus vooraf bespreken, omdat zo’n eerste overleg onrustig kan zijn voor ouders. In een tweede overleg worden zij er dan bij betrokken.” De deelname van JGZ aan het knooppunt is volgens Linda van grote meerwaarde. “Want wij hebben alle kinderen in beeld en volgen een gezin langere tijd, zowel medisch als sociaal. En daardoor kunnen we al vroeg problemen signaleren.”

In de praktijk

In principe kan iedereen cliënten aanmelden voor het knooppunt, van huisartsen en de kinderopvang tot gezinnen zelf. Maar sinds de werkelijke start, ongeveer een jaar geleden, zijn het vooral verloskundigen die dat doen. Heel groot is het aantal aanmeldingen tot nu toe niet en dat komt waarschijnlijk omdat er meer bekendheid aan moet worden gegeven. Mandy wees daarbij op de flyer over het Knooppunt Kansrijke Start; aanwezigen konden die meteen meenemen. Verder vertelde zij dat ook in Vaals en Landgraaf lokale coalities bezig zijn met opzetten van knooppunten.

Mandy ging vervolgens in op het onderzoek dat haar collega Nicole Smeets-Curvers doet naar de samenwerking in Kerkrade, Landgraaf en Vaals. Zo interviewde ze onder andere 34 professionals in het sociale en medische domein in de drie gemeenten. De resultaten koppelde ze per gemeente terug naar de lokale coalities om hen te helpen de samenwerking te verbeteren.

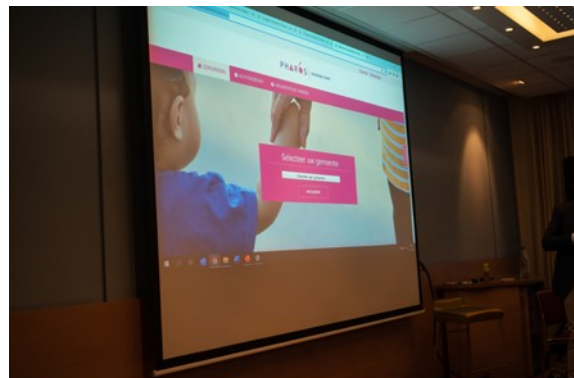
Onderzoek naar samenwerking

De rode draad in die interviews: de grote passie van betrokkenen, het belang van integrale samenwerking en de behoefte om elkaar nog beter te leren kennen. “De samenwerking binnen de domeinen zelf gaat goed, maar tussen de domeinen verloopt die niet altijd even soepel”, vertelde Mandy. Zo wordt het medisch domein soms “moeilijk bereikbaar” genoemd en het sociaal domein “ingewikkeld georganiseerd”. De uitdaging is dus hoe professionals elkaar beter kunnen vinden en kunnen samenwerken, waar ieders verantwoordelijkheid ligt en welke afspraken daarvoor nodig zijn. Volgens Joep werden op basis van de onderzoeksresultaten al stappen gezet, zoals het organiseren van sessies om elkaar beter te leren kennen. Daarin kan een organisatie een presentatie geven, liefst bij de organisatie zelf. Verder verzorgde de gemeente Kerkrade een

presentatie over jeugdhulp. “En we hebben gekozen voor positieve gezondheid als gemeenschappelijke taal naar het gezin.”

Digitale zorgpad

Martien Kroeze van Impology ging vervolgens in op het digitale zorgpad dat zijn bedrijf ontwikkelde. “Een hulpmiddel voor het vinden van de juiste steun en hulp”, lichtte hij toe. Bovendien gebeurt dit op lokaal niveau: op de website <https://zorgpadenkansrijkestart.pharos.nl> kan de bezoeker de eigen gemeente aanklikken.

Na een risicoscreening op kwetsbare situaties tijdens de zwangerschap, verschijnt per onderwerp een overzicht van de lokale professionals en organisaties die benaderd kunnen worden, inclusief contactgegevens. Het verzamelen van die informatie gebeurt in overleg met het Verloskundig Samenwerkingsverband (VSV) en beleidsmedewerkers van de betrokken gemeente. Bedoeling is dat zoveel mogelijk gemeenten zich aansluiten. Verschillende Limburgse gemeenten zijn er al op terug te vinden. “En we zijn in gesprek met meer gemeenten om dit verder in te vullen”, zei Martien Kroeze,

die benadrukte dat feedback geven mogelijk is.

“Het is geen eindproduct, de website kan altijd verbeterd worden.”

Dat de digitale zorgpaden al goed bekeken worden, blijkt uit de gebruikersstatistieken van de website voor bijvoorbeeld de gemeente Eijsden-Margraten. Tot dusver hebben 149 mensen de overzichtspagina met de zorgpaden voor de gemeente bekeken en 94 mensen hebben specifieke zorgpaden aangeklikt (meest bekeken zorgpaden: Psychisch belast (14x), Inkomen (9x) en Jeugdhulpverlening (7x).

Complex

Als laatste spreker trad Jérôme van Dongen aan. Hij is bijzonder lector interprofessionele Samenwerking in de Wijk bij MIK&PW groep/Zuyd Hogeschool. De lokale coalities Kansrijke Start noemde hij een goed voorbeeld van interprofessionele samenwerking. Het is een vorm van samenwerking die complex is, omdat sprake is van verschillende lagen en disciplines met elk een eigen taal. Ook kunnen de grenzen van de samenwerking verschillen, van lokaal tot regionaal. De voordelen zijn dat je beter kunt inspelen op complexe vraagstukken, het effectiever en efficiënter werken is en dat professionals hun kennis en ervaring

verdiepen. Na een kort intermezzo waarop aanwezigen onderling met elkaar in gesprek gingen over de vraag wat kritische factoren in interprofessionele samenwerking zijn, zette Jérôme die op een rij.

Zo begint het met het creëren van gemeenschappelijke waarden en een investering in het leren kennen van elkaar. Verder zijn kartrekkers nodig, evenals een goede structuur en organisatie zoals een goede rolverdeling en het vastleggen van spelregels. Ook respect en nieuwsgierigheid naar elkaar vormen een belangrijke basis voor samenwerking. En het is heel belangrijk dat mensen zich veilig voelen, ofwel: een open aanspreekcultuur waarin mensen elkaar vertrouwen. Tot slot is het belangrijk om van elkaar te leren, op de samenwerking te reflecteren en goed te communiceren.

Tips om samen te werken

Vertaald naar de Knooppunten Kansrijke Start gaf Jérôme als adviezen: stel kind en ouders echt centraal; verhelder de gezamenlijke stip aan de horizon; wees flexibel en creatief als het gaat om beleid en financiën; investeer in teamontwikkeling, denk aan evenwaardigheid (betrek het ouders

perspectief) en reflecteer. Daarop mochten de aanwezigen nog eens onderling met elkaar in gesprek over de vraag wat je morgen kunt doen om de interprofessionele samenwerking te versterken. Dat leverde onder andere als conclusie op dat communicatie heel belangrijk is, en dat dit moet gebeuren in een taal die de burger begrijpt. Maar ook: de cliënt bepaalt zelf waar hij of zij behoefte aan heeft. En na die opmerking sloot Mandy de bijeenkomst af met de uitnodiging om vooral nog even verder te praten bij de borrel.

Eindredactie: Mandy Leurs-Stijnen

Tekst: Karin Burhenne

Opmaak: Ingrid Hennen

Fotografie: Ilse Leijtens
